

Telč pamětnická

Jitka Masárová
2025

Jitka Masárová
Telč pamětnická

Vydal: powerprint s.r.o. pod značkou Bookla, v Praze roku 2025
Tisk: powerprint s.r.o., Brandejsovo náměstí 1219/1, 165 00 Praha 6 – Suchbátka
www.bookla.cz

Vydání první
© Jitka Masárová 2025

ISBN 978-80-7568-976-4

ÚVOD

Tato kniha je volným pokračováním publikace Telč vzpomínková a osloví především pamětníky. Představuje místa, která znám od malička. Nečekejte žádné vědecké rozbory, jde prostě o místa, lidi a věci, které si z dětství a mládí pamatujete i vy. Najdete tu fotografie a události, které v jiných knihách o Telči často nenajdete.

Jsou zde připomenuty také tři významné osobnosti a patrioti Telče, z nichž dva jsem měla možnost osobně poznat.

Václav Poppe (1909 – 1981), drogist, znalec umění, sběratel a bibliofil

dr. Karel Cejnar (1913 – 1989) učitel a městský kronikář

Ing. Jaroslav Mária Dudek (1921 – 2005), ředitel SZTŠ Telč, básník a milovník umění

Václav Poppe

dr. Karel Cejnar

Ing. Jaroslav Dudek

U některých fotografií nebylo možné s jistotou určit autora a dohledat přesnou dataci. Historická data tak mohou být nepřesná a jsou pouze orientační, za to se omlouvám.

Některé archivní fotografie mohou mít zhoršenou kvalitu tisku.

TELČ - NÁMĚSTÍ

O náměstí v Telči bylo už hodně napsáno. Je snad na každé fotografii, pohlednici, upomínkovém předmětu nebo knize o Telči. V této knize jsou tři místa, a ještě něco navíc. Místa jsou popsána trochu jinak než v běžném průvodci městem. Pamětníci to budou pamatovat.

Dům č.p. 2, bývalá ekonomická škola (dnes Univerzitní centrum), kde byla i mateřská školka, kam jsem chodila. Dům č.p. 71, kde jsem tak trochu vyrostla, protože zde maminka pracovala skoro 40 let jako knihovnice a kam jsem chodila do LŠU, dnes ZUŠ jedenáct let na výtvarný obor. A zámek, č. p. 1, kde jsem pracovala v muzeu.

1926

1936

STŘEDNÍ EKONOMICKÁ ŠKOLA

Náměstí Zachariáše z Hradec č.p. 2

Historie budovy

V roce 1530 postihl Telč veliký požár. Shořely tenkrát domy od masných krámů, až ke kostelu sv. Jakuba.

Ulice U Masných krámů se také jmenovala Venetova a to po mistru krejčovském Filipovi Benediktovi Venetovi, který byl v letech 1766 – 1782 primátorem města. Jeho syn Josef Veneta byl městským písařem. Později se jmenovala Doudova, podle člena KSČ, který byl za druhé světové války, společně s několika členy KSČ zatčen gestapem pro ilegální rozšiřování tisku a letáků.

Na spáleništi byly postaveny nové domy a to i na místě budoucí jezuitské koleje. Jednalo se o tři domy, které postupně měnily majitele. Kde přesně stály a jak domy vypadaly, nevíme. Všechny domy postupně zakoupila vdova Františka Slavatová, rozená hraběnka z Meggau, která je nechala zbourat a v roce 1651 – 1654 zde nechala postavit jezuitskou kolej. V semináři se cvičilo v hudbě a zpěvu asi 10 chlapců, kteří zpívali v kostele při bohoslužbách. Pro ně nechala v roce 1654 postavit konvikt svatých Andělů (convictus ss. Angelorum), a to na místě bývalé sladovny, pod farním kostelem svatého Jakuba. Budova na Kypťově náměstí, dříve Kostelním náměstí, číslo popisné 74 (při levé straně při vchodu do parku) sloužila později jako byty panských úředníků. V době socialismu se staly bydlíštěm zaměstnanců rybářství, později zde byly byty pro sociálně slabé. Po roce 1990 zde vzniklo vzdělávací a konferenční centrum MŠMT ČR s možností ubytování. Dnes je budova majetkem Generálního finančního ředitelství Praha.

2024, Konvikt svatých Andělů

V roce 1663 byl k jezuitské koleji přistavěn kostel Jména Ježíš. Vysvěcen byl 11. září 1667 olomouckým biskupem Karlem II. hrabě z Liechtensteinu - Castelcornu.

Komoda z jezuitské lékárny

Erb hraběcího rodu
Liechtenstein – Kastelkorn

Kostel Jména Ježíš

Jezuité provozovali nejen školu, ale v roce 1657 i lékárnu a například meteorologické pozorování. Ulici u jezuitské koleje se začalo říkat Seminářská. Ulický rybník se jmenoval Seminářský. Štěpnický rybník byl Ostrovský a v roce 1372 byl založen rybník Svaro - Mářský, dnes Staroměstský.

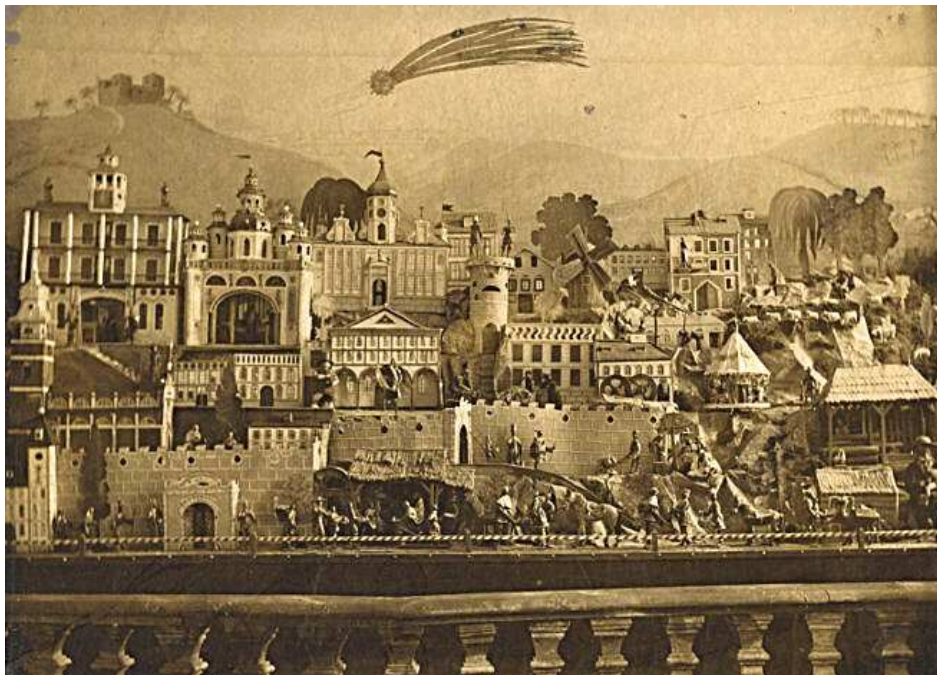

Štěpnický rybník (dříve také Ostrovský)

Po zrušení jezuitského řádu se stala budova majetkem státu, který zde v roce 1777 zřídil kasárny (setnina 25. praporu myslivců).

V roce 1892 kupuje budovu město a zřizuje zde dívčí školu obecnou a měšťanskou.

V suterénu bylo umístěno muzeum, které se přestěhovalo z radnice. Byl zde umístěn i pohyblivý betlém manželů Vostrých z 19. století. Více v kapitole Muzeum str. 91

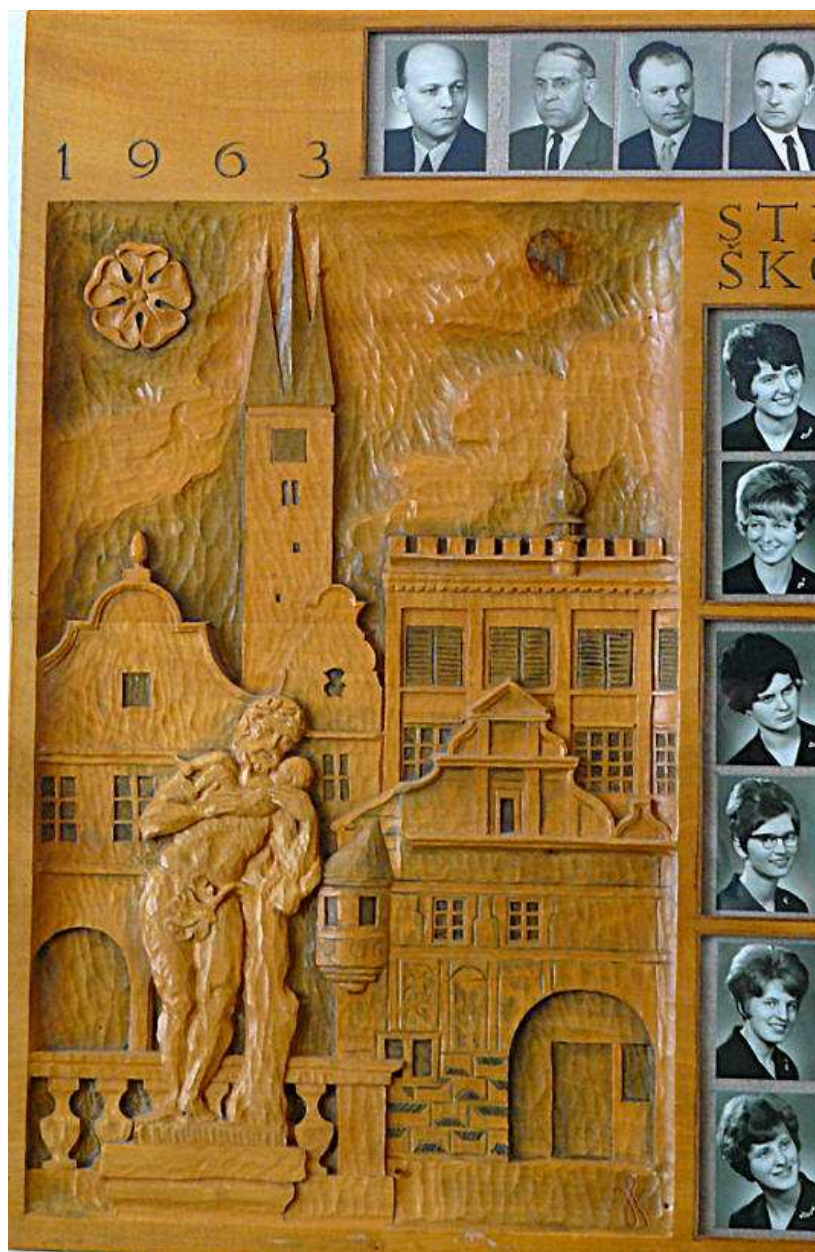
Betlém kolem roku 1860 s dřevěnou balustrádou

TABLA SZTŠ A SEŠ TELČ

Pod vedením Ing. Jaroslava Dudka vznikla na ekonomické škole tradice vyřezávaná maturitní tabla s motivem Telče. Vyřezával je Jan Florian ze Staré Říše, se kterým se Jaroslav Dudek přátelil. Fotografie maturantů pořizoval fotograf Josef Vávra. Dnes jsou tabla vystavena v areálu školy na Hradecké ulici.

Jan Florian (1921 Stará Říše – 2007 Stará Říše)

Syn literáta Josefa Floriana (vydavatele Dobré dílo). Bratr Michaela Floriana. Malíř sochař a restaurátor.

Autorské dílo bylo použito podle autorského zákona č. 121/2000 Sb. §30 odst. 1 zákona. Autorským právem není chráněna idea či námět díla.

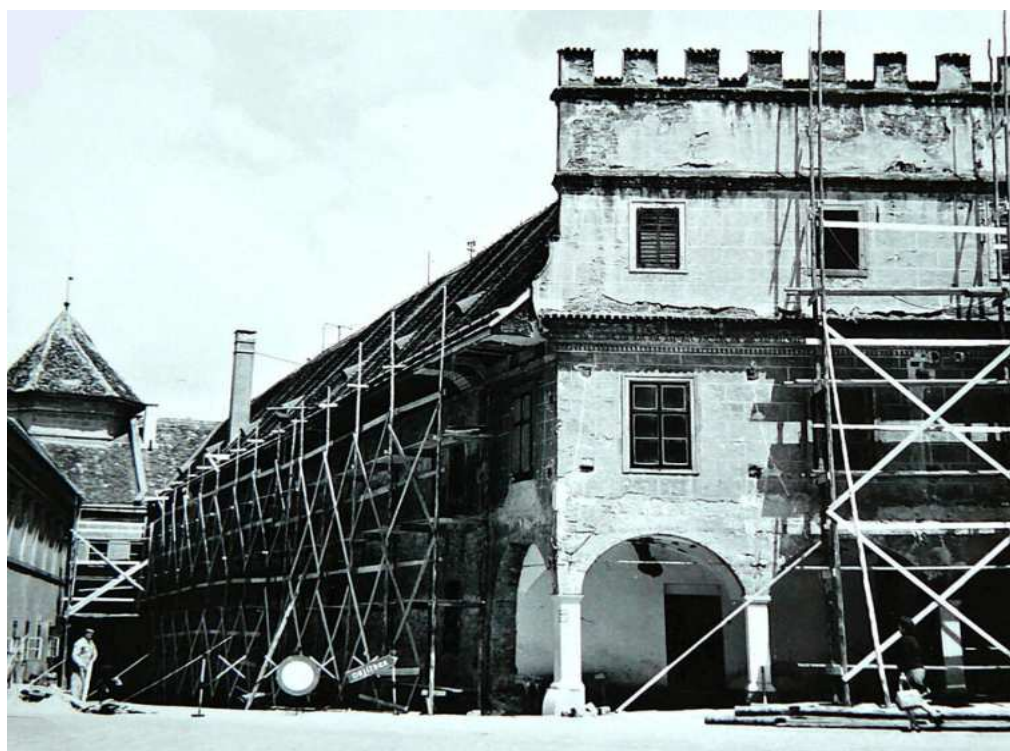

STŘEDNÍ ZEMĚDĚLSKÁ TECHNICKÁ ŠKOLA - EKONOMIKA V TELČI 1962 – 1966

DÁLKOVÉ STUDIUM 1969 – 1971

KNIHOVNA A ZUŠ, Náměstí Zachariáše z Hradce č.p. 71

70. léta 20. století

DŮM č.p. 71

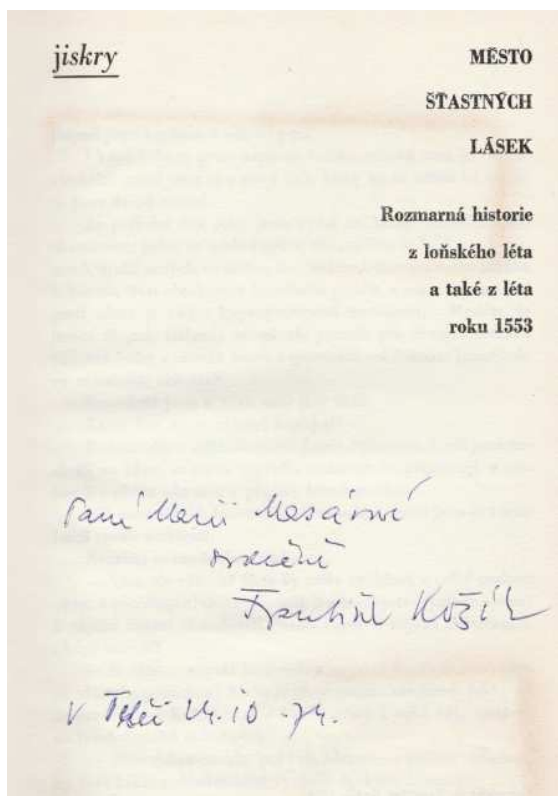
Na místě stával dům, který zakoupil Zachariáš z Hradce a nechal ho zbořit a na místě postavit panské sýpky. Později zde dlouhá léta, až do roku 1949 byl okresní soud. Působil zde mimo jiné i okresní soudce, dědeček spisovatele Františka Kožíka. Mladý František jezdil do Telče na prázdniny. V Telči se seznámili jeho rodiče. O jejich lásce napsal romantickou povídku Jezerní růže. Telč měl rád a jeho další kniha Město šťastných lásek se odehrává v historické Telči, v době Zachariáše z Hradce. Kniha byla převedena na divadelní hru, pro místní ochotnické divadlo. Do Telče se spisovatel opakovaně vracel a pravidelně navštěvoval knihovnu.

Jezerní růže ilustrace
Bohumil Krátký

František Kožík 1909-1997

Náměstí Zachariáše z Hradce č.p. 71

Ochotnické divadlo Telč, představení hry Město šťastných lásek, červenec 1977
za přítomnosti Františka Kožíka, Zámek Telč – malý dvorek, foto J. Šimáček

2004

Mázhaus domu č.p. 71, vlevo vchod do knihovny

ZUŠ

Začátky hudebního vzdělávání sahají už do zmiňovaného semináře Konviktu svatých Andělů. Svůj podíl na hudebním vzdělávání v Telči měl i Jan Evangelista Kypka.

Mezi další významné muzikanty Telče patřil Karel Hejda st. (1870 – 1929). Lidový kapelník a skladatel. Bývalý vojenský hudebník komponoval pochody, smuteční pochody, valčíky a polky. V roce 1927 odchází z Telče a kapelu přebírá jeho švagr Stanislav Rajský (1874 – 1941). Nevidomý hudebník a kapelník se celý život věnoval hudbě. Vyučoval hře na různé hudební nástroje a ladil píána.

Další osobností na poli hudby v Telči byl Bohumír Pokorný (1877 – 1968). Varhaník a dirigent sboru Smetana v letech 1924 – 1942 a sbormistr pěveckého sdružení Občanské besedy. Před příchodem do Telče v roce 1905 působil v Jaroměřicích nad Rokytnou, kde se přátelil s básníkem Otokarem Březinou.

Josef Svoboda (1919 – 1998) naučil se sám na několik nástrojů. Věnoval se komponování a vyučování hře na hudební nástroje a ze svých žáků sestavil orchestr. Jeho láskou byl jazz. Založil jazzový orchestr HARRY JAZZ. Po roce 1948 emigroval do Venezuely.

Zdroj: Kdo byl kdo z telčských osobností, Telč 1996, Dodatek 1999

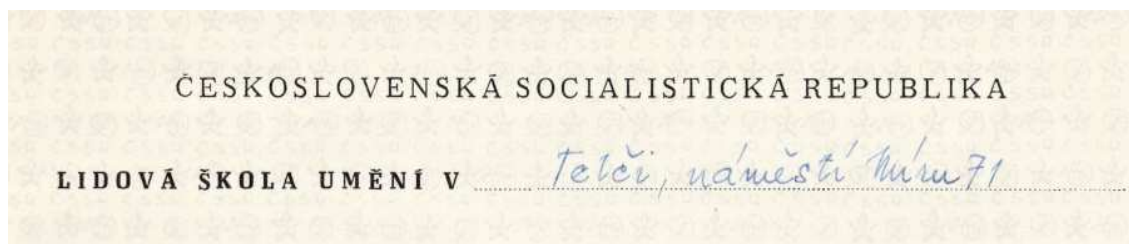

Vlevo vchod do knihovny, vpravo po schodišti do ZUŠ

Jako knihovna, byla hudební škola založená v roce 1948 umístěna v budově č.p. 71 v prvním patře (původně byty úředníků), po vystěhování berního úřadu.

Už v roce 1943 padla první myšlenka přestěhovat do budovy č.p.71 muzeum. Pokusy o přestěhování a následné propojení tehdejších prostor muzea v purkrabství zámku probíhaly až do roku 1970.

V 60. letech 20 století byly hudební a výtvarné školy vedeny jako Lidové školy umění LŠU, tzv. „Lidušky“.

Tak jak v letech 1968 – 1972 probíhala rozsáhlá rekonstrukce prostorů knihovny, proběhla i rekonstrukce LŠU. Výraznou osobností LŠU Telč byl v 70. a 80 letech její ředitel, svérázný Zdeněk Tetour. Hrál na basu a učil na trumpetu.

Zdeněk Tetour 1980, foto Jiří Šimáček

Regina Foitová (1939 – 2018), učitelka klavíru na balkóně ZUŠ Telč 2004
foto Jitka Masárová

2009

Vstupenka Zámek Telč 1989

2024

Pyšná princezna 1952

Začátek 30. let 20. století, vpravo je vidět jedno okno ze čtyř

2024

MUZEUM

Muzeum v Telči patří k nejstarším svého druhu na jihozápadní Moravě. Vznik muzea je datován do roku 1886, zasloužil se o to profesor Jaroslav Janoušek. V roce 1897 vzniká Muzejní spolek, který měl až do roku 1951 muzeum ve své správě.

Muzeum se hodně stěhovalo. Od svého vzniku v roce 1886 – 1896 mělo jednu místnost na radnici. 1893 – 1907 bylo muzeu přiděleny tři místnosti v Dívčí měšťanské škole. 1907 – 1963 získává muzeum po přestavbě školy 6 místností a chodbu. V těchto letech se několikrát mění správa muzea. V letech 1951 – 1952 je muzeum ve správě MNV Telč, od roku 1953 – 1960 ve správě ONV Třešť, od roku 1961 – 1963 ve správě MNV Telč.

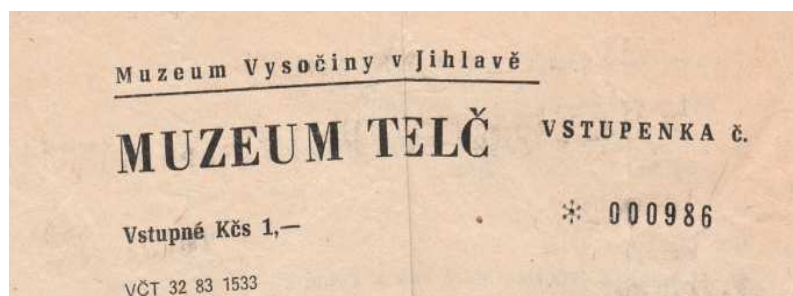
V roce 1963 je muzeum přestěhováno do tzv. purkrabství zámku. A to do dvou podlaží, místo budoucí Galerie Jana Zrzavého (1988 – 2007, nově od 22.7.2025) a budoucí restaurace Na Zámecké. V roce 1963 se muzeum dostává do správy Muzea Vysočiny Jihlava a v letech 1966 – 1967 přichází o prostory restaurace a zůstává mu pouze horní podlaží a byt správce. Kam se v roce 1968 přestěhovala knihovna při rekonstrukci domu č. p. 71.

dětská vstupenka

Staré razítko

Vstupenky do muzea v purkrabství - dospělá

V letech 1968 – 1986 byla otevřena expozice v Justičním sále a 4 místnosti za konírnou v přízemí věže. V roce 1986 získává muzeum místnosti v 1. patře v jihozápadním křídle Státního zámku v Telči. Muzeum je otevřeno v roce 1988, má dvě místnosti depozitáře, kancelář, pokladnu a 6 místností expozice. Zde je po několika stavebních úpravách až do roku 2018. V letech 2018- 2022 nachází muzeum azyl na Univerzitním centru Masarykovy univerzity v Telči, než je 5.4.2023 po adaptaci prostor (bývalého špitálu) domova důchodců na Starém Městě otevřeno nové muzeum na Špitální ulici 44 a 46.

Čerpáno z textů PhDr. Evy Melmukové

staré hrnečky s motivem Telče

vchod do muzea nad „Zámeckou“

MUZEUM VYSOČINY - detašované pracoviště TELČ
Telefon 2918

Pohlednice Muzeum Telč

Expozice (jihozápadní křídlo zámku) nesla název Život a práce lidu Telčska

Dětská vstupenka 1988

Obsah

Úvod.....	3
Telč - náměstí	4
Střední ekonomická škola, Náměstí Zachariáše z Hradce č.p. 2.....	5
"Ekonomka".....	10
Tabla SZTŠ a SEŠ Telč.....	24
Kupónová privatizace.....	28
Univerzitní centrum Telč.....	29
Mateřská školka "na Kypťku".....	32
Zámecký park.....	35
Zámecký park ve filmu	55
Knihovna a ZUŠ, Náměstí Zachariáše z Hradce č.p. 71.....	58
Dům č.p. 71.....	59
Knihovna	62
ZUŠ.....	75
Podzemí.....	83
Zámek trochu jinak.....	84
Muzeum.....	91
Filmaři na zámku.....	96
Prohlášení.....	101
Zdroje a použítá literatura.....	102